

ДНІПРОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка»

Спеціальність	073 «Менеджмент»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма	«Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка»
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна професійної підготовки
Курс початку вивчення дисципліни	II
Семестр вивчення навчальної дисципліни	03
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 3,0 кредитів ЄКТС, 90 годин, з яких 68 години становить контактна робота з викладачем, 22 годин становить самостійна робота
Мова викладання	Українська
Підсумковий контроль	Залік
Розробник	Олефір Інна Вікторівна - викладач економічних спецдисциплін, вища кваліфікаційна категорія Контактна інформація: innaolefirdpk@gmail.com

2. Опис дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є обґрунтування напрямків оптимізації розміщення продуктивних сил, підвищення економічної і соціальної ефективності їх функціонування, а також вивчення перспектив розвитку.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- закономірності, принципи та чинники розміщення продуктивних сил;
- природно – ресурсний потенціал розвитку продуктивних сил;
- територіально – виробничі комплекси;
- принципи і критерії економічного районування;
- характеристику економічних районів України..

Вміти: досягати основних розробок: наукового обґрунтування стратегії і

тактики розвитку продуктивних сил на перспективу; встановлення економічного доцільного механізму регіональної політики; складання прогнозів територіального розвитку на найближчу та віддалену перспективу.

Опрацювання нових проектів реструктуризації територіально – виробничих комплексів; розробки компетенції проектів, програм, рекомендацій, пропозицій, спрямованих на досягнення збалансованого стану, національної економіки, її галузей та територіально – виробничих комплексів, а також формування ефективного механізму господарювання.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні теорії і концепції РПС і регіональної економіки.

Продуктивні сили: сутність та склад. Склад та характеристика суспільних продуктивних сил. Склад та характеристика природних продуктивних сил. Склад та характеристика всезагальних продуктивних сил. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки. Теорія А. Сміта та Д. Рікардо, Теорія Й. Тюнена, Теорія В. Лаунхардта, Теорія А. Вебера, Теорія В. Крісталлера. Теорія А. Льоша. Теорії Дж. М. Кейнса та М. Фрідмана. Сучасні теорії розміщення продуктивних сил. Глобалізація економіки. Глобалітети, їх склад.

Тема 2 . Закономірності, принципи та чинники РПС і економіки регіонів.

Зміст та характеристика понять «закон», «закономірність», «принцип», «чинник» . Закономірності розміщення продуктивних сил. Принципи розміщення продуктивних сил. Природні чинники розміщення продуктивних сил. Екологічні чинники розміщення продуктивних сил. Технічні чинники розміщення продуктивних сил. Демографічні чинники розміщення продуктивних сил. Економічні чинники розміщення продуктивних сил

Тема 3. Економічне районування та територіальна структура народного господарства.

Економічний район – загальне розуміння , варіанти визначення Основні райони утворювальні чинники. Принципи і критерії економічного районування. Галузеве районування. Загальне районування, його підтипи. Районування в Україні.

Тема 4 . Методи аналізу розміщення і територіальної організації народного господарства.

Традиційні методи вивчення розміщення продуктивних сил. Нові методи вивчення розміщення продуктивних сил.

Тема 5. Природно – ресурсний потенціал.

Склад природно – ресурсного потенціалу, його структура. Загальна характеристика природних ресурсів: Земельні, Мінеральні, Водні, Лісові, Біологічні, Рекреаційні, Кліматичні, Космічні. Сутність технологічної та економічної оцінки природних ресурсів Економічна оцінка земельних ресурсів. Економічна оцінка лісових ресурсів. Економічна оцінка водних і мінеральних ресурсів. Ресурсозбереження, його напрямки.

Тема 6. Населення, трудові ресурси та розселення.

Поняття «населення», його чисельність, показники зміни чисельності. Відтворення населення, його показники. Міграція населення, її види. Рівень життя, його оцінка. Трудові ресурси, їх склад. Трудоресурсна ситуація. Ринок праці, сукупний попит та пропозиція. Моделі ринку праці.

Тема 7. Виробничий та науково – технічний потенціал.

Загальна характеристика виробничого та науково – технічного потенціалу. Склад та сучасний стан виробничого, науково – технічного та інноваційного потенціалу України.

Тема 8. Народного господарський комплекс України: сутність, структура, напрямки розвитку.

Економічний простір, його параметри. Вимоги щодо забезпечення Єдності. Основні риси і склад єдиного народногосподарського комплексу (ЄНГК) України. Характеристика inno – high – tech мережі – нового компоненту ЄНГК . Економіка: сутність, структура. Галузева структура економіки України, «класифікація видів економічної діяльності». Реструктуризація: сутність, причини, чинники, види, етапи. Міжгалузевий комплекс, його типи. Аналіз міжрегіональних взаємодій.

Тема 9. Комплекси народного господарства: сучасний стан і перспективи розвитку.

Паливно – енергетичний, металургійний, машинобудівний, хімічний, лісопромисловий, агропромисловий, транспортний, будівельний, соціальні комплекси : структура, стан, особливості розміщення підприємств, проблеми та, перспективи розвитку.

Тема 10. Сутність регіональної економіки, її структура та особливості формування.

Сутність регіональної економіки, її вихідні категорії, підходи до поділу. Місце регіональної економіки в системі економічних дисциплін. Регіональний економічний розвиток. Диференціація регіонів за рівнем розвитку продуктивних сил. Соціально – економічні проблеми регіонів та шляхи їх вирішення. Екологічні проблеми регіонів та шляхи їх вирішення.

Тема 11. Особливості розвитку і розміщення продуктивних сил економіки економічних районів України.

Економіка Донецького, Придніпровського, Східного, Центрального, Поліського, Подільського, Карпатського, причорноморського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.

Тема 12. Сутність, мета і завдання регіональної політики

Сутність, головне спрямування та принципи державної регіональної економічної політики (ДРЕП). Принципи і напрями сучасної регіональної політики за визначенням ЄС. Моделі регіонального розвитку. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики.

Тема 13. Реалізація регіональної економічної політики.

Сутність механізму реалізації державної регіональної економічної політики, її основні складові. Вільні економічні зони як засіб реалізації регіональної економічної політики: сутність, види, цілі та умови формування. Види пільг у ВЕЗ, проблеми розвитку. Міжрегіональне і прикордонне співробітництво. Єврорегіони.

Тема 14. Державне регулювання розвитку економіки регіонів.

Основні завдання державних органів щодо забезпечення прискореного розвитку регіонів. Економічна самостійність регіонів. Основні напрями регіоналізму. Сучасні форми розміщення продуктивних сил і розвитку регіональної економіки.

Тема 15. Участь України у зовнішньоекономічній діяльності.

Важливість і проблеми ЗЕД України. Міжнародний поділ праці. Основні форми міжнародного співробітництва. Форми науково - технічної кооперації

4. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Базова:

1. Розміщення продуктивних сил. Ковалевський В.В., Михайлюк О.Л., Семенов В.Ф., -К.: Т-во "Знання", КОО, 2001.-353с.
2. Розміщення продуктивних сил України: Навч.-метод. С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. — К.: КНЕУ, 2000. — 364 с.
3. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / С. І. Дорогунцов, Т. А. Заяць, Ю. І. Пітюренко та ін. – К.: КНЕУ, 2008. – 992с.
4. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика. Підручник. К., 2006, - 396с.
5. Чернюк Л.Г., Клиновий Д.В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Навч. посібник для дистанц. навчання. К.: Ун-т «Україна», 2005, - 344с.

Допоміжна

1. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2002.
2. Заблоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України: Національна макроекономіка: Посібник. – К.: Академвидав, 2002.
3. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика). Вид. 5-е., доп. – К.: Європейський університет, 2002.
4. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
5. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2000.
6. Черняк Л.Г., Клиновий Д.В. Розміщення продуктивних сил України: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002.
7. Шевчук Л. Розміщення продуктивних сил. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2001.

